

Mál nr. 351/2021**M og
V v/ hestatryggingar.****Gildissvið vátryggingarsamnings varðandi bótafjárhæð vegna altjóns á hesti.****Gögn.**

Málskot, móttengið 17. september 2021, ásamt fylgigögnum.

Bréf V, dags. 8. október 2021, ásamt fylgigögnum.

Tölvupóstur lögmanns M, dags. 12. október 2021.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að hryssa í eigu M var aflífuð skv. læknisráði hinn 4. ágúst 2021 vegna áverka á fæti sem ekki var hægt að meðhöndla. Í vátryggingarskírteini V til handa M kemur fram að umrædd hryssa var þann dag vátryggð með svokallaðri hestatryggingu. Í sama vátryggingarskírteini eru tilgreindar tvær mismunandi vátryggingarfjárhæðir. Annars vegar vegna sjúkrakostnaðar og hins vegar vegna svokallaðrar takmarkaðrar líftryggingar, þar sem fjárhæðin er 2.034.659 krónur. Óumdeilt er að greiddar hafa verið 1.600.000 krónur úr vátryggingunni með fyrirvara M um rétt til frekari greiðslna. Bætur voru greiddar á grundvelli mats á verðmæti hryssunnar sem V aflaði. Ágreiningur er hvort greiða eigi frekari bætur, eða sem nemur vátryggingarfjárhæðinni.

M telur gildissvið vátryggingarskilmála óskýra hvað bótagreiðslur varðar þar sem vátryggingarfjárhæð í vátryggingarskírteini eigi að endurspeglar markaðsverðmæti hryssunnar og vísar m.a. til þess að tiltekinn lækkunarstuðull sé í skilmálum vegna aldurs hins tryggða hross og eigi annað ekki að hafa áhrif vátryggingarfjárhæð þá sem greidd sé út við altjón eins og M varð fyrir. M gerir einnig athugasemdir við verðmat sem V leggur til grundvallar þar sem matsmaður hafi einungis skoðað upplýsingar um hryssuna í Worldfeng, upprunabók íslenska hestsins og bendir á ýmis atriði sem séu til að auka verðmæti hennar umfram þær greiðslur sem V hefur innt af hendi. Einnig vísar M til mats nafngreindra einstaklinga á verðmæti hryssunnar sem sé hærra en það sem V lagði til grundvallar. M hefur einnig athugasemdir við orðalag vátryggingarskilmála V þar sem hestatryggingu fylgi almennir skilmálar V sem ekki séu kynntir sérstaklega og nærtækara sé að hafa ákvæði um bótafjárhæð hestatryggingar í skilmálum þeirrar tryggingar þar sem t.d. sé vísað til sérstakrar aldurslækkunarreglu. Einnig bendir M á að hugtakanotkun V sé röng hvað það varðar að hross séu munir og tjón á þeim eigi að lúta reglum um munatjón.

V hefur hafnað bótaskyldu og veitir ekki samþykki fyrir því að nefndin fjalli um bótafjárhæðir, sbr. 2. mgr. 3. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingamálum, sem birtar eru með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda nr. 1090/2005. V samþykkir hins vegar að fjallað sé um rétt M til bóta skv. vátryggingarfjárhæð eða verðmati. V telur að það sé skýrt í vátryggingarskilmálum hvaða reglur séu um greiðslu bóta úr hestatryggingu, en um trygginguna gildi bæði skilmálar hestatryggingar sem og almennir skilmálar félagsins sem aðgengilegir séu á heimasíðu félagsins. Auk þess komi fram í endurnýjunarkvittun vegna vátryggingarinnar hvaða skilmálar gilda um hana og vátryggingartaki hvattur til að kynna sér skilmála tryggingarinnar þar. V vísar til almennra skilmála félagsins vegna mats á því hvaða bætur eigi að greiða vegna tjóns á hestum sem tryggðir eru með hestatryggingum. V vísar til þess að um svokallað skaðatryggingu sé að ræða skv. 2. mgr. 1. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 og eðli skaðatrygginga sé að bæta raunverulegt fjártjón sem geti ekki verið meira en verðmæti hins tryggða hverju sinni. Vátryggingarfjárhæð sé fjárhæð sem hagsmunir eru að hámarki vátryggðir fyrir, sbr. 17. tl. 1. mgr. 2. gr. laga um vátryggingarsamninga. Einnig telur V ótvírætt að hestar séu munir í lagalegum skilningi og vísar til umfjöllunar í fræðiriti því til stuðnings.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um hvort greiða eigi bætur úr hestatryggingu sem nema vátryggingarfjárhæð í heild sinni eða hvort sú fjárhæð sé þær hámarksbætur sem hægt sé að greiða úr vátryggingunni og greiða eigi bætur skv. mati á raunverulegu verðmæti hins tryggða ef það nær ekki þeirri fjárhæð. Í 1. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004 kemur fram að vátryggingar skv. lögnum séu flokkaðar með ákveðnum hætti í annars vegar skaðatryggingar og hins vegar persónutryggingar. Í 2. mgr. 1. gr. kemur fram að með skaðatryggingu er átt við vátryggingu gegn tjóni eða eyðileggingu

á hlut, réttindum eða öðrum hagsmunum, vátryggingu gegn skaðabótaábyrgð eða kostnaði og aðra vátryggingu sem ekki er persónutrygging. Í 3. mgr. 1. gr. kemur síðan fram að með persónutryggingu er í lögum þessum átt við líf- og heilsutryggingar og þá vátryggingu megi taka vegna lífs eða heilsu vátryggingartakans eða annarra. Af orðanna hljóðan og m.v. ummæli í frumvarpi til laga um vátryggingarsamninga um II. hluta laganna, eru persónutryggingar vátryggingar sem lúta með beinum hætti að lífi manna eða heilsu, en ekki að lífi eða heilsu dýra.

Þó fallast megi á að orðnotkun V í vátryggingarskilmálum um „líftryggingu“ í samsettum vátryggingarskilmálum hestatryggingar sé í þessu samhengi óheppilegt þá verður ekki séð að í skilningi laga um vátryggingarsamninga sé hægt að líta öðruvísi á þá vátryggingu sem hér er til umfjöllunar, hestatryggingu V, en sem skaðatryggingu í skilningi 2. mgr. 1. gr. laganna, en ekki sem persónutryggingu.

Um bótafjárhæðir í skaðatryggingum er fjallað m.a. um útreikning bóta og vátryggingarverðmæti í 35. gr. laganna og um bundið vátryggingarverð í 36. gr. þeirra. Í þeim ákvæðum er gert ráð fyrir að sé ekki um annað samið í vátryggingarsamningi eigi vátryggður rétt á fullum bótum fyrir fjártjón sitt. Fullar bætur fyrir fjártjón nema alla jafna raunverulegu verðmæti hins vátryggða á tjónsdegi. Bundið vátryggingarverð, sem vísað er til í 36. gr. laganna er skilgreint þannig í 3.tl. 2. gr. þeirra að um sé að ræða fjárhæð sem samið er um sem fullnaðarbætur fyrir vátryggðan mun, óháð raunverulegu verðmæti hans.

Hér verður því ekki annað séð en að raunverulegur ágreiningur M og V hverfist um hvort samið hafi verið þannig í vátryggingarsamningi þeirra að vátryggingarverð skuli verða bundið, í skilningi 3.tl. 2. gr. laganna, við þá vátryggingarfjárhæð sem tilgreind er á vátryggingarskírteini eða hvort svo sé ekki. Ekki verður séð af þeim gögnum sem lögð hafa verið fyrir nefndina að samið hafi verið sérstaklega um bundið vátryggingarverð í viðskiptum M og V, ekki liggur t.d. fyrir að samskipti M og V í aðdraganda vátryggingarviðskipta hafi verið með þeim hætti og því ekki talið sannað að slíkur samningur hafi verið gerður.

Verður því að líta svo á að bætur greiðist skv. 35. gr. laga um vátryggingarsamninga, þ.e. að ef ekki sé um annað samið eigi M rétt á fullum bótum fyrir fjártjón það sem varð af því að hin vátryggða hryssa var aflífud. Þegar litið er til samnings M og V kemur fram í vátryggingarskírteini hestatryggingar M gildi bæði skilmálar hestatryggingar og almennir skilmálar félagsins. Í 3. kafla hestatryggingar er fjallað um svokallaða líftryggingu þar sem kemur fram í 5. gr. að félagið greiði bætur vegna tiltekinnna tjóns atvika, í 6. gr. koma fram undanþágur frá bótaskyldu og í 24. gr. er sérregla um útgreiðslu bóta sem nær þó ekki ákvörðunar um hvaða fjárhæð eigi að greiða ef hestur drepst. Í almennum skilmálum V er fjallað um meðferð bótakrafna og uppgjör bóta í 6. kafla. Í 28. gr. þeirra skilmála er síðan kveðið á um að í skaðatryggingum skuli bætur miðast við að vátryggður fái raunverulegt og sannanlegt fjártjón sitt bætt og bætur greiðist „þó að hámerki sem nemur þeirri vátryggingarfjárhæð sem var í gildi á tjónsdegi að frádreginni eigin áhættu.“ Einnig kemur fram í sama ákvæði að bætur skuli m.a. miðast við markaðsverðmæti á tjónsdegi.

Í málinu liggja fyrir mismunandi yfirlýsingar um ætlað verðmæti hryssu M á tjónsdegi. V aflaði mats sem áætlað slíkt verðmæti við 1.300.000-1.600.000 krónur og hefur greitt 1.600.000 krónur vegna tjónsins til M. Aðrar yfirlýsingar um ætlað verðmæti hefur M aflað og bera þær báðar með sér að mat á hærri fjárhæð en vátryggingarfjárhæð. V hefur ekki gefið samþykki sitt fyrir að nefndin fjalli um bótafjárhæðir, sbr. áskilnað í 3. gr. samþykktu fyrir nefndina, heldur einungis hvort greiða eigi bætur m.v. verðmat eða vátryggingarfjárhæð. Úr því hefur verið skorið hér að ofan með því að ekki hafi verið samið um bundið vátryggingarverð með vátryggingarfjárhæð á vátryggingarskírteini og telur nefndin það falla utan hennar verksviðs að fjalla frekar um bótafjárhæðir, án samþykkis V. M á því ekki rétt á frekari bótum úr hestatryggingu sinni hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á frekari bótum úr hestatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 2. nóvember 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögm.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.